

وضعیت حکومت قاجار در دوران مظفرالدین شاه

۹ اردیبهشت ۱۴۰۱ ساعت ۱۸:۰۶

صدراعظمی و وزارت در دوره سلطنت برادر عزیز من، خیلی شبیه تعزیه شده بود: که دقیقه به دقیقه، تعزیه خوان رفته، لباس عوض کرده، بر می گردد.

تاج السلطنه دختر ناصرالدین شاه قاجار از مدافعان انقلاب مشروطه و عضو انجمن حریت نسوان بود و به نوشتن خاطرات خود علاقه داشت. بخش‌هایی از خاطرات او به نام «خاطرات تاج السلطنه» برجا مانده که وسعت اطلاعات او را نشان می‌دهد و منبع تاریخی بااهمیتی است.

وی در بخشی از خاطرات خود درباره دوران حکومت برادرش مظفرالدین شاه قاجار می‌نویسد:

صدراعظمی و وزارت در دوره سلطنت برادر عزیز من، خیلی شبیه تعزیه شده بود: که دقیقه به دقیقه، تعزیه خوان رفته، لباس عوض کرده، بر می گردد. هیچ مطمئن نبود کسی از صدارت یا وزارت یا حکومت. این برادر عزیز من، به حرف یک بچه دو ساله، یک صدراعظمی را فوری معزول و به حرف یک مقلدی، یک وزیر را سرنگون می‌کرد. از جمله: قوام الدوله بدبخت را سر الاغ وارونه کرده، از شهر به شمیران بردند؛ برای اینکه اتابک با او بد بود و میل داشت او را معزول کند و از وزارت مالیه. وزیر مالیه که سوار خر وارونه بشود و از شهر به شمیران برود؛ خوب مقیاسی است برای وضع امورات و برای فهم ترتیبات دربار هرچ و مرج و بی قانون.

هر کس مسخره بود، بیشتر طرف توجه بود؛ هر کس رذل تر بود، بیشتر مورد التفات بود. تمام امور مملکتی، در دست یک مشت ارادل و اوباش هرزه رذل. مال مردم، جان مردم، ناموس مردم تمام در معرض خطر و تلف. تمام اشخاص بزرگ عالی عاقل، خانه نشین؛ تمام مردم مفسد بیسواد نانجیب، مصدر کارهای عمده بزرگ.

از آنجایی که جزء همیشه تابع کل است، این اثرات شوم در مردم هم اثر کرده، تمام ساعات شبانه روز به فسق و فجور، قمار، حرکات ناشایست عمر می‌گذراندند؛ کلاهبرداری، دزدی، مال خوری رواج داشت. تمام مردان با حس وطن دوستی در خانه‌های خود نشسته شبانه روز را به حسرت نمی‌گذراندند.

منصوره اتحادیه (نظام‌مافی) و سیروس سعدوندیان، خاطرات تاج‌السلطنه، دختر ناصرالدین شاه قاجار، ص ۸۸.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۸۷۰۷/شاه-مظفرالدین-دوران-قاجار-حکومت-وضعیت/>